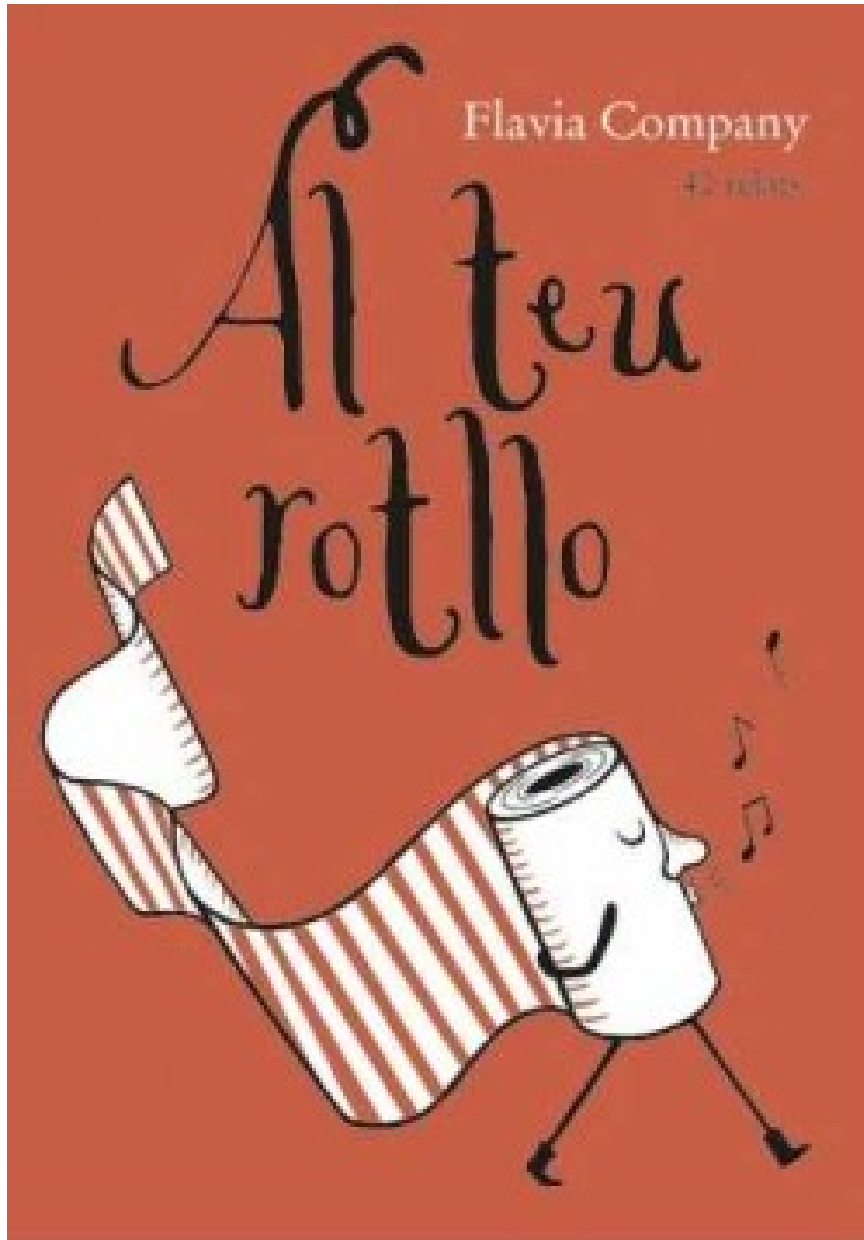

PRIMER I SEGON D'ESO

El Gust per la Lectura 2017-2018

Primer i segon d'ESO

Al teu rotllo

Guia de lectura per a l'alumne

Departament d'Ensenyament
Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme
Servei d'Immersi3 i Acolliment Lingüístics

Ant3nia Carr3 Pons

Els continguts d'aquesta publicaci3 estan subjectes a una llic3ncia de Reconeixement-No comercial-Compartir 4.0 Internacional de Creative Commons. Se'n permet c3pia, distribuci3 i comunicaci3 p3blica sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribuci3 de les possibles obres derivades es faci amb una llic3ncia igual que la que regula l'obra original.

La llic3ncia completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca>

TAULA

Abans de començar a llegir	4
Preparem-nos per llegir	12
Després de llegir	13
Llengua i literatura	13
Biologia i geologia	14
Física i química.....	15
Ciències socials: geografia.....	15
Educació per a la ciutadania i drets humans.....	15
Música.....	16
Matemàtiques.....	17
Tecnologia	18
Per concloure	19

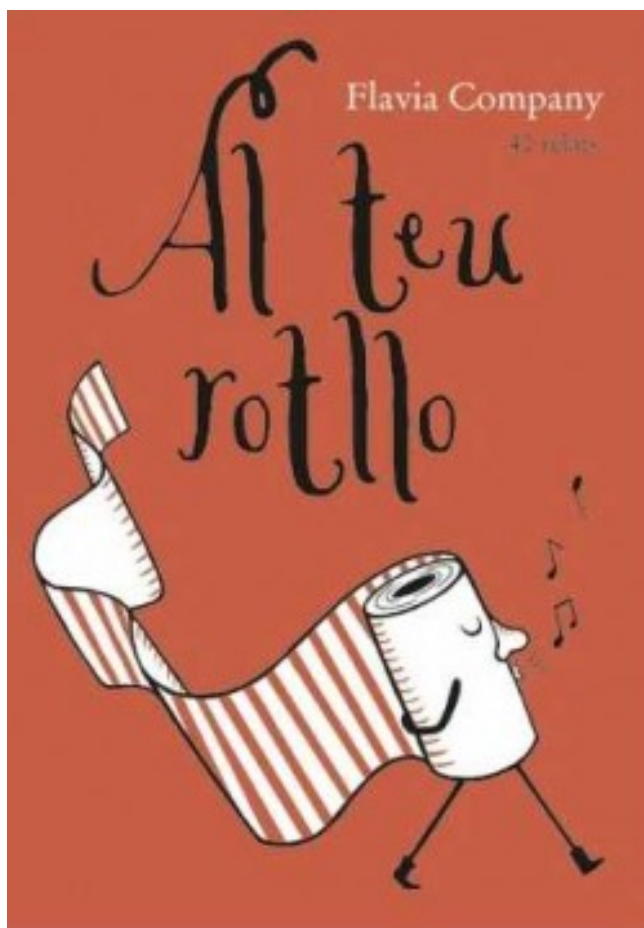
ABANS DE COMENÇAR A LLEGIR

Mirem-nos tots els detalls de la coberta

En un llibre, tot és important. Començant pel títol i per la coberta. Un bon títol ens hauria de donar informació rellevant sobre el contingut del llibre que estem a punt de llegir, i aquí el mèrit de la tria és bàsicament de qui ha escrit el llibre (tot i que sovint, però, l'editor també hi pot dir la seva).

La imatge que il·lustra la coberta també ens envia un missatge significatiu, i aquí el mèrit és de l'editorial, que ha sabut contractar una persona que és bona en la seva feina (la professionalitat sempre és un mèrit).

Mireu-vos el títol i la il·lustració del llibre que esteu a punt de llegir (el nom i cognom de l'autora el deixem per a una mica més endavant). ¿Què hi veieu? ¿Us agrada el que hi veieu?

Comencem pel missatge escrit. *Al teu rotllo* és una frase feta de significat ben clar. Tothom el coneix. «Fes el que et sembli», «Ves a la teva», «Actua com vulguis», són tres frases que volen dir el mateix, però que no tenen la força que té

la frase feta del títol; malgrat que té un origen castellà, la fórmula ha fet furor, especialment en l'argot juvenil. En això segur que tothom hi està d'acord.

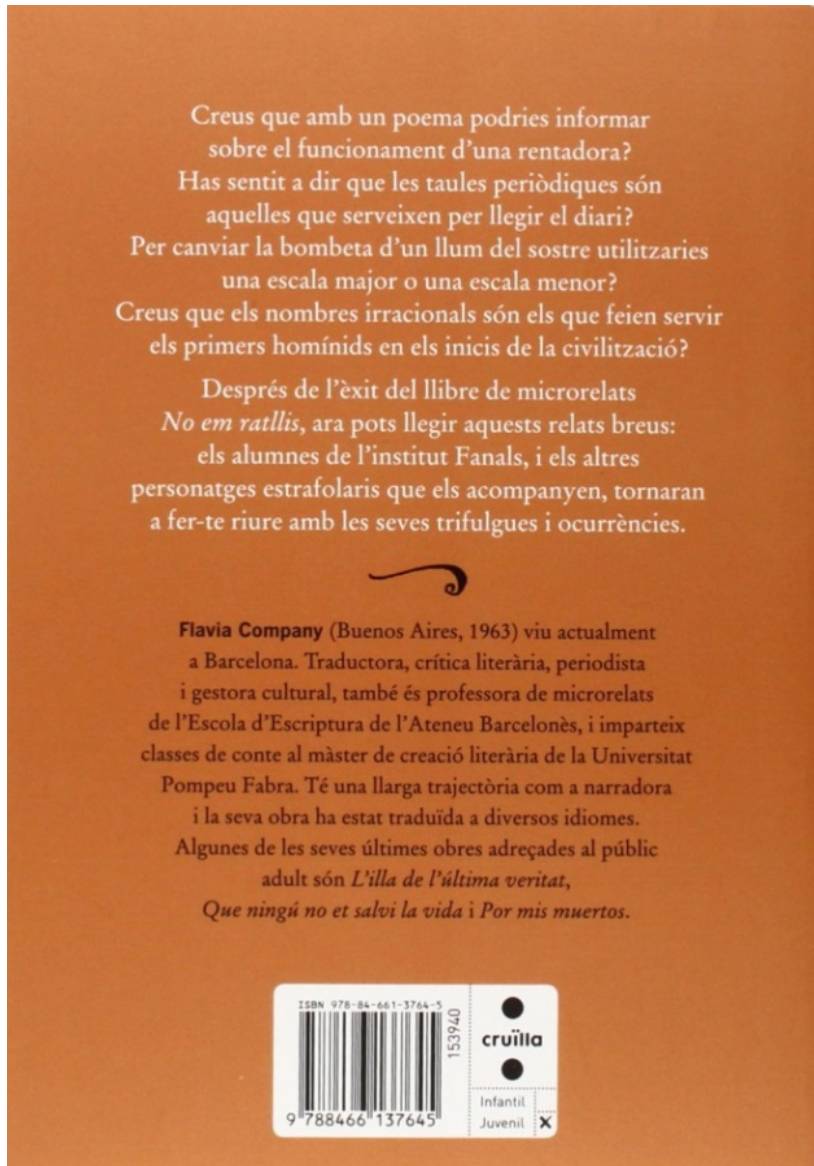
Anem una mica més enllà. ¿Quin sentiment us pot provocar fer el que vulgueu? Alegria, benestar, felicitat, ¿oi que sí? Segurament és per això que la imatge que il·lustra el títol xiula o canta, no ho sabem ben bé, però les notes musicals (negres, corxeres) alguna cosa d'aquestes dues indiquen. Fixeu-vos en la imatge. ¿Té gràcia, oi? La il·lustradora Laura Miyashiro (ho diu a dins del llibre) ha tingut l'habilitat de convertir el sentit figurat de la frase feta en un sentit estrictament literal. I precisament en aquest joc hi ha la gràcia, que nosaltres sabem reconèixer perquè fem un exercici de descodificació de tots els missatges que ens llança la coberta del llibre.

Ara ens falta analitzar l'últim ingredient: el color. Carabassa, taronja, un color càlid, agradable. La imatge física del llibre ens predisposa a favor de la lectura: tot indica que ho passarem bé llegint.

I hem deixat per al final el més important: el nom de l'autora. Flavia Company. Imaginem-nos que no sabem qui és i que no heu llegit cap llibre escrit per ella. Estudiem el nom i el cognom. ¿No hi veieu res que us sobti? Alguna cosa que no acaba de lligar? *Company* podria ser un cognom català o anglès. Però el pronunciem a la catalana, o sigui que deu ser la primera opció. I *Flavia* és un nom ben bonic, que ens evoca l'antic Imperi Romà, però que si estigués escrit en català hauria de dur accent, ¿oi? I ara ve la pregunta: ¿per què l'autora no signa Flàvia Company? Té tot el dret a signar com vulgui, només faltaria, però nosaltres també tenim el dret de preguntar-nos per què signa com signa.

Llegim la contracoberta

El primer que hi veiem és una tipografia diferent, una en blanc i l'altra en negre. Comencem pel negre, per la informació que ens dona sobre l'autora.

L'autora va néixer a l'Argentina, a Buenos Aires, el 1963. Vet aquí l'explicació de l'absència d'accent català al seu nom. Però, ¿i el cognom català, d'on surt?

Ens ho explica ella mateixa en una conversa amb la periodista i escriptora Eva Piquer:

¿Penses indistintament en els dos idiomes?

Sí. Vaig néixer a l'Argentina i hi vaig viure fins als deu anys. Allà el pare em parlava en català i la mare, en argentí. Jo no parlava el català, però tots els meus avantpassats per part de mare i per part de pare són catalans. Quan vaig arribar a Barcelona, em sonava igual de diferent el català que l'espanyol. Per a mi totes dues són llengües apreses. L'espanyol és gairebé tan diferent de l'argentí com del català, són maneres de pensar diferents.

<http://www.catorze.cat/noticia/129/he/pogut/escriure/viure/sense/deixar/ser/qui/soc>

Una llengua implica una manera de pensar, de veure el món, diu Flavia Company. ¿Hi esteu d'acord? ¿Teniu algun amic o amiga que parli una llengua molt diferent de la vostra i que es miri la realitat de manera molt diferent a la vostra?

Queda clar que els orígens marquen una persona per sempre. En la conversa amb Eva Piquer, Flavia Company explica quina relació té ara amb el seu país d'origen:

¿Quina relació tens ara amb l'Argentina? Recordo que fa poc vivies entre allà i aquí.

Ho vaig fer durant un temps, perquè estava escrivint el poema narratiu *Volver antes que ir*. L'Argentina és el lloc on vaig néixer, m'ha aportat alguns elements de la meua identitat. Fa uns anys me n'hi vaig anar perquè havia de saber d'on sortia. Jo he hagut de fer tot un procés de recol·locació de les meves arrels. Els meus pares em van portar cap aquí com una maleta, jo no volia marxar d'allà. Era el 1973. Ells tenien una situació econòmica bona, però la situació del país era molt complicada. Ens havien intentat segrestar un parell de vegades, havien entrat a robar a casa... Van decidir que estarien més tranquils aquí. Jo sempre havia pensat que era molt rara perquè m'havien tret del meu lloc. Però vaig necessitar tornar-hi per entendre que tampoc m'hauria adaptat allà. Hi ha éssers que som inadaptats per definició.

Pel que explica, sembla que van marxar de l'Argentina per problemes polítics. Fixem-nos en dues frases que diu.

«Ens havien intentat segrestar un parell de vegades, havien entrat a robar a casa... Van decidir que estarien més tranquils aquí». ¿Penseu que es pot relacionar aquesta situació que va viure l'autora amb algun fet de la nostra actualitat?

«Jo sempre havia pensat que era molt rara perquè m'havien tret del meu lloc». ¿Us podeu identificar amb aquesta afirmació tan rotunda?

Fixem-nos ara en el llibre que l'autora cita en el fragment anterior. El títol és en castellà, mentre que el llibre que llegirem nosaltres està escrit en català. Sembla, doncs, que Flavia Company escriu indistintament en les dues llengües.

Em té intrigada que tan aviat puguis escriure en català com en castellà.

Però no puc decidir si escric un llibre en una llengua o en l'altra. Jo faig els llibres a partir d'una idea estructural que em persegueix durant un temps, i començo a escriure'ls quan en trobo una primera frase. Si la primera frase em surt en català, el llibre és en català, i si em surt en castellà, el llibre és en castellà. Els fonaments no tenen llengua, però quan em ve la primera frase, ja estic obligada a escriure el llibre en l'idioma en què m'ha sortit. Un cop acabat el llibre el puc traduir al castellà, però el pensament no el puc traduir. Si un llibre el penso en català, l'he d'escriure en català. Si no ho fes així, l'esguerraria.

Pot traduir un llibre que ha escrit, però el que no pot traduir és el pensament, diu Flavia Company en la conversa amb Eva Piquer. ¿Podeu relacionar aquesta afirmació amb l'opinió que té Flavia Company de les llengües i que hem llegit més amunt?

Alguns dels llibres que ha escrit Flavia Company es poden trobar indistintament en català o en castellà (deixem de banda el fet que algun títol seu s'ha publicat també als Estats Units, en anglès). Però, anant més enllà, fixeu-vos què ens explica Eva Gutiérrez Pardina, que ha estudiat l'obra de l'autora:

El gust per la mescla i la complementarietat abraça també l'ús de les llengües: el relat curt *L'apartament / El apartamento* (2006) pot llegir-se alhora tant en català com en castellà; per fer-ho en una llengua o l'altra, només cal que girem el llibre.

Trobareu més informació sobre Flavia Company a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya) <<http://lletra.uoc.edu/ca/autora/flavia-company>>

Tornem a la contracoberta. Dels tres títols que esmenta de l'autora, al final de tot, un també és en castellà. Queda clar, doncs, que la literatura de Flavia Company abraça «l'ús de les dues llengües».

Passem ara a la tipografia blanca. Hi surten poemes, taules periòdiques, escales majors i menors, homínids... ¿Oi que us sona d'alguna cosa, tot plegat? I hi ha «els alumnes de l'institut Fanals»... Ja es veu que el llibre ens vol situar en un context acadèmic, en una aula, vaja.

La pàgina web de l'Editorial Cruïlla defineix el llibre amb aquesta frase:

40 relats curts en cada un dels quals *es distorsiona* un tema d'alguna assignatura del currículum escolar de secundària, cosa que provoca efectes sorprenents.

<http://www.llegircruilla.cat/2015/02/al-teu-rotllo/>

Ja sabem què ens trobarem quan comencem a llegir. Les assignatures que treballem a l'aula «distorsionades» d'una manera que ens sorprendrà. Doncs nosaltres farem de profes, examinarem el llibre i mirarem si això que ens diu l'editorial Cruïlla és veritat o no.

Tornem a la tipografia blanca de la contracoberta. Hi ha dues paraules importants, que podríem dir que són sinònimes i que defineixen el gènere literari del llibre: microrelats i relats breus.

¿Què és un microrelat?

Per començar, podríem dir que el microrelat té tres característiques que el defineixen:

1. La brevetat (per això es diu micro, és clar).
2. La capacitat de síntesi.
3. La velocitat de la lectura.

Si per força ha de ser breu, és evident que ha d'explicar les coses de manera sintètica, sense enrotllar-se, vaja. En una entrevista publicada a la pàgina web de l'editorial Cruïlla, Flavia Company ho explica:

¿Què és el que més t'agrada d'escriure microrelats?

La síntesi. El fet d'explicar molt amb el mínim de paraules possibles. La intensitat. El joc de complicitats que s'estableix amb el lector.

<http://www.llegircruilla.cat/2013/05/flavia-company-es-fascinant-comprovar-que-la-imaginacio-dels-joves-esta-intacta/>

Com que el microrelat és breu i sintètic, és lògic que es llegeixi de pressa. ¿Però com de curt ha de ser un microrelat? Això és el que diu Flavia Company a la pàgina web de Cruïlla:

Hi ha diverses opinions i els estudiosos es posen d'acord amb l'extensió mínima, que pot ser fins i tot una única paraula (amb un bon títol, això per descomptat). Hi ha menys acord a l'hora de plantejar l'extensió màxima: hi ha estudiosos que la situen en una trentena de línies i n'hi ha també que la situen en dues o tres pàgines.

<http://www.llegircruilla.cat/2013/04/que-es-un-microrelat-per-flavia-company/>

El títol del microrelat ha de ser bo, afirma. I en la mateixa pàgina hi insisteix:

Encara que sembli estrany, un dels elements més importants dels microrelats és el **títol**. En un gènere tan breu, que disposa de tan poques línies, el títol no és només el títol, sinó que és també la primera línia, i no es pot pas desapropiar. Ens ha d'aportar algun element, ens ha de donar la clau de la lectura o el començament de la història o, fins i tot, el final. ¿Què volem dir, quan diem que el títol ens pot oferir el final? Volem dir que **el títol s'entén quan acabem de llegir el relat**.

<http://www.llegircruilla.cat/2013/04/que-es-un-microrelat-per-flavia-company/>

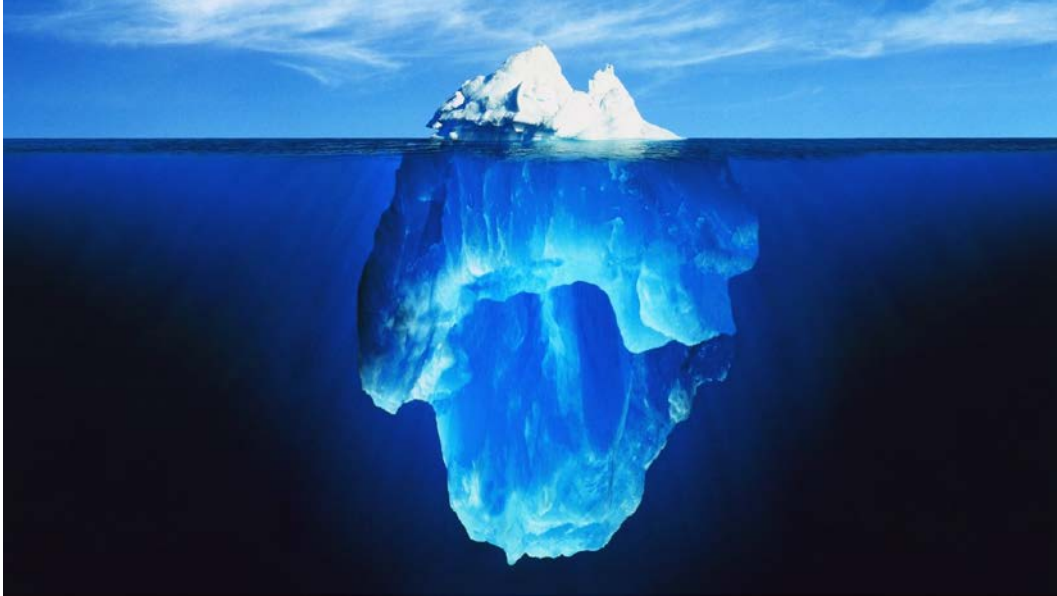
Quan llegim el llibre de Flavia Company, també ens fixarem si aquesta darrera frase és veritat, si el títol de cada microrelat s'entén del tot quan acabem de llegir-lo. Vist el títol del llibre, la cosa promet...

La idea que es repeteix en totes les frases de Flavia Company és la de la brevetat del gènere. Hi ha una comparació molt visual que ho explica bé:

Alguna vegada t'hem sentit dir que un microrelat és com un iceberg. ¿Què té en comú un microrelat amb un iceberg?

Ha, ha, ha! El que hi té en comú és que, com en el cas dels icebergs, el que es veu és només la punteta.

<http://www.llegircruilla.cat/2013/05/flavia-company-es-fascinant-comprovar-que-la-imaginacio-dels-joves-esta-intacta/>

Nosaltres sabem que un iceberg ensenya molt menys del que amaga. ¿I què amaga, un microrelat, ens podem preguntar? Doncs això que diu l'autora:

Ha de quedar clar que **el microrelat no és el resum d'un conte o d'una novel·la, sinó que és una altra manera d'explicar històries**. I aquí és on rau la clau de tot, en el fet d'explicar històries. El microrelat ha de tenir **presentació, nus i desenllaç**. Dit d'una altra manera, **ha de proposar un conflicte que es resolgui en acabar el text**. El microrelat és l'essència d'allò que es vol explicar i s'ha de fer l'esforç d'explicar-ho amb la **mínima quantitat d'elements possible**. Els elements que el lector necessita per **entendre i visualitzar** la història que li volem transmetre.

<http://www.llegircruilla.cat/2013/04/que-es-un-microrelat-per-flavia-company/>

Ara ja tenim més feina! Quan llegim, ens fixarem si és cert que hi ha presentació, nus i desenllaç i si hi ha un conflicte que es resol en acabar de llegir.

Però abans de començar a llegir, mirem-nos amb lupa què llegirem. Mirem-nos les primeres pàgines del llibre.

PREPAREM-NOS PER LLEGIR

Hi ha una dedicatòria, després una citació i després, l'índex. La dedicatòria a la Inma la deixarem de banda: la dedicatòria d'un llibre sempre l'entén del tot només la persona a qui va dedicada.

Més important és la citació:

Sigues el que vols ser
perquè tens només una vida, i en ella
hi ha una única oportunitat
de fer el que vols.

Sonhe, Clarice Lispector

Clarice Lispector (1920-1977) és una escriptora jueva nascuda a Ucraïna que va viure des de molt petita al Brasil. Va escriure sobretot novel·les i contes en portuguès, encara que la citació que ha triat Flavia Company és d'un poema.

El sentit de la citació és prou clar: a la vida has de ser tu mateix, has de lluitar per ser el que vols ser, per ser fidel a les teves idees. El que ens vol dir l'autora és, segurament, el mateix que ens diu amb el títol que ha posat al seu llibre: que has d'anar a la teva, al teu rotllo.

Mirem-nos l'índex, ara. ¿Què hi veiem? Doncs ordre i mesura, control numèric, matemàtic. Hi ha vuit de les matèries comunes del currículum de primer i segon d'ESO, tot i que n'hi falta alguna (com la llengua estrangera o l'educació física) i n'hi ha alguna que ha canviat de nom (com l'educació per a la ciutadania i drets humans, que ara vindria a ser religió o cultura i valors ètics). I hi ha cinc contes per cada matèria. 8 x 5 fan 40. Exacte. És allò que hem vist abans:

40 relats curts en cada un dels quals *es distorsiona* un tema d'alguna assignatura del currículum escolar de secundària, cosa que provoca efectes sorprenents.

Ara sí, ara ja podem començar a llegir el llibre. Com que els 40 microrelats distorsionen algun tema «d'alguna assignatura del currículum escolar de secundària», els anirem analitzant per matèries.

DESPRÉS DE LLEGIR

Llengua i literatura

- 1.** Fixeu-vos en els títols dels cinc primers microrelats. Tenen a veure amb aspectes relacionats amb la matèria, ¿oi que sí? ¿Us sembla que és certa l'afirmació de Flavia Company que el títol s'entén quan acabem de llegir el microrelat? Expliqueu-ho amb el microrelat que us hagi agradat més d'aquests cinc.
- 2.** Els protagonistes dels microrelats els podríem dividir en dos grups: els alumnes de l'institut Fanals i els professors de l'institut. ¿Com és presentat aquest segon grup, en general? ¿Quin recurs utilitza l'autora per descriure els individus que el formen? ¿En quins microrelats és més evident?
- 3.** ¿Quin és el professor que surt més mal parat de les crítiques? ¿En quin microrelat i per què? Remarqueu una frase que us sembli que resumeix bé com és el seu caràcter.
- 4.** Al microrelat 3, «Què és un poema?», hi ha dues idees interessants: que la poesia es relaciona amb l'amor i que, per escriure, primer cal llegir. ¿Esteu d'acord amb la primera idea? La segona és explicada de manera indirecta, amb unes frases que funcionen com una metàfora. ¿Les sabríeu localitzar?
- 5.** En aquests cinc microrelats hi ha un personatge que podríem dir que és el més interessant perquè és diferent. ¿Quin és? ¿Per quin altre motiu us sembla que també és interessant?

Biologia i geologia

- 1.** Al microrelat 1, «Els orgànuls d'una cèl·lula», ¿per què us sembla que funciona el títol? ¿Ho podeu relacionar amb el títol del llibre?
- 2.** Hi ha un personatge que destaca en aquests cinc microrelats. ¿Quin és? ¿Com és descrit? ¿Us sembla que és sempre igual?
- 3.** El personatge més estrambòtic de tots és la tieta Teresina, del microrelat 3. ¿Com ho sabem, que és inusual, estranya? ¿En podeu posar exemples? ¿Us sembla que, encara que sigui rara, toca de peus a terra?

[

4. Flavia Company diu que un microrelat ha de tenir un plantejament, un nus i un desenllaç. ¿Podeu localitzar aquestes tres parts en el 4, «Hàbits de vida saludables»?

[*Plantejament: l'existència dels ratolins i com arriben a l'institut (els tres primers paràgrafs). Nus: Com viuen a la gàbia, com són alliberats, què fan fora de la gàbia (el gruix del conte, p. 39-40). Desenllaç: La sorpresa i la reflexió d'en Max (últim paràgraf).*]

5. Fixem-nos en el desenllaç del microrelat 4. ¿Per què us sembla que no volen la llibertat, el Pixi i el Dixi?

Física i química

1. En aquest bloc apareix per primera vegada un personatge real, ¿quin és? Els personatges que han aparegut fins ara són inventats per l'autora, no són reals, però ¿us sembla que ho podrien ser? ¿Diríeu que són versemblants, creïbles?

2. En aquest bloc també s'observa l'evolució que fa algun dels personatges ficticis que coneixem dels microrelats anteriors. ¿Quin és aquest personatge? ¿Com en valoreu l'evolució?

3. Hi ha dos microrelats que, d'una manera o altra, parlen de l'amor. ¿Quins són? ¿Penseu que es tracta del mateix tipus d'amor? ¿Us fa l'efecte que el missatge que es despren de cada microrelat s'assembla?

4. En un dels microrelats d'aquest bloc s'hi han escapat uns elements que no formen part de ni de la taula periòdica ni de la física i química. ¿De quin microrelat es tracta i quins són aquests elements? ¿Què en sabeu?

5. En el microrelat 5, «Connexions i càlculs en circuits elèctrics», l'autora utilitza l'anticipació, que és un recurs literari per crear expectatives en qui llegeix. Com si anés deixant anar pistes, vaja. ¿Sabríeu descobrir en què consisteix?

Ciències socials: geografia

1. Fixem-nos en dos aspectes del microrelat 1, «Les conseqüències del turisme». El primer és el nom del planeta Higgs. Busqueu informació a Internet i justifiqueu per què l'autora li ha posat aquest nom. El segon és una qüestió d'adjectius, no de noms. La frase final del microrelat és aquesta: «El grup humà protagonista semblava profundament alterat, estrafolari, temible, revolucionari i original», p. 66. Justifiqueu l'ús de cada un d'aquests adjectius.
2. Ja sabem que cada microrelat té un plantejament, un nus i un desenllaç. Quan explica això, Flavia Company afegeix que el microrelat «ha de proposar un conflicte que es resolgui en acabar el text». ¿Us sembla que aquesta regla del gènere es compleix en el microrelat 2, «Del camp a la ciutat»? ¿Per quin motiu?
3. Busqueu la definició de lèmming a la Viquipèdia. ¿Us sembla que alguna de les seves característiques és un presagi de què passarà amb els animalons robats?
4. Fixeu-vos en la frase final del microrelat 4, «Les grans desigualtats»: «Ara marxa, Francesc. Marxa i pensa». ¿Què és el que ha de pensar en Francesc després de la conversa amb en Li Po?
5. El darrer microrelat del bloc parla de diferents tipus de govern, però en realitat està parlant d'igualtat. ¿Quin personatge us sembla que defensa la idea més

Educació per a la ciutadania i drets humans

1. Els cinc microrelats d'aquest bloc tenen un element en comú: miren dins dels personatges i, de retruc, dins de nosaltres, lectors. ¿Quins sentiments surten als microrelats? ¿Quin us ha agradat més i per què?
2. En aquest bloc de contes hi ha un indicatiu que ens permet deduir on està ubicat l'institut Fanals. ¿Sabeu on és, l'institut?
3. En aquest bloc hi surten tres autors literaris. Localitzeu-los. Busqueu-ne informació a Internet. ¿N'heu llegit cap? ¿Els havíeu sentit mai abans?

Ruydyard Kipling (1865-1936) va ser un escriptor britànic nascut a l'Índia, autor del famós *Llibre de la selva*. A la pàgina 91 del llibre se citen uns versos del seu poema titulat *Si*. Copieu els versos mantenint l'estructura mètrica. Us quedarà aquesta estrofa:

Si

Si pots mantenir el cap assenyat quan al voltant
tothom el perd, fent que en siguis el responsable;
si pots confiar en tu quan tots dubten de tu,
deixant un lloc, també, per als seus dubtes;

si pots esperar i no cansar-te de l'espera,
o no mentir encara que et menteixin,
o no odiar encara que t'odiïn,
sense donar-te fums, ni parlar en to sapiencial;
si pots somiar –sense fer que els somnis et dominin,
si pots pensar– sense fer un fi dels pensaments;
si pots enfrontar-te al Triomf i a la Catàstrofe
i tractar igual aquests dos impostors...

Fixeu-vos en els versos en negreta. ¿Què us sembla que volen dir?

4. Quan entra el Conill a l'aula, el text diu que «es va fer un silenci de gel i punxes», p. 90. La metàfora és molt expressiva, molt gràfica. ¿Per què? ¿Com valoreu el caràcter del professor d'educació per a la ciutadania i drets humans?

5. Diguen amb les vostres pròpies paraules quines són les tres qüestions que en Max considera importants per arribar a ser ell mateix, al microrelat 5. ¿Ho podríeu resumir amb una única idea?

Música

1. A la pàgina web de l'editorial Cruïlla s'afirma que en cadascun dels 40 microrelats del llibre «*es distorsiona* un tema d'alguna assignatura del currículum escolar de secundària, cosa que provoca efectes sorprenents». ¿Quin tema de l'assignatura de música *es distorsiona* en els dos primers microrelats d'aquest bloc? ¿Per què funciona aquesta distorsió? Al final, en Guillem arrodoneix la seva «espifiada de l'altre dia amb humor, imaginació i risc», com diu el Tecles, p. 107. ¿Com ho fa? ¿Què vol dir la locució *tocar el dos*? Busqueu-la a Internet i potser us endureu una sorpresa.

«¿Per què diem tocar el dos? No toquem cap número. Aquesta expressió **prové de l'evolució de la paraula dors**; D-O-R-S, és a dir, **espatlla o esquena**. I, com sempre, **té el seu origen fa molts anys**, quan encara no s'havien inventat ni els GPS, ni els detectors de radars, ni calia anar a 80 km/h... Sobretot perquè no s'arribava a aquesta velocitat. **Parlem de quan el mitjà de transport eren els carros i les diligències**. Els carros eren tirats per **cavalls i què es feia si es volia moure el carro? Se li tocava el dors**. *Tocar* és un eufemisme, el que es feia en realitat era **fuetjar l'esquena dels cavalls** amb les xurriaques **per a que es possessin en marxa**. L'evolució **fonètica** ha fet que del *dors*, en català antic, es passés a *dos*.]

2. En els microrelats d'aquest bloc, els personatges fan algunes accions que els són característiques. O bé fan alguna cosa que no té importància argumental, però que serveix a l'autora per fer els personatges més reals, més creïbles. ¿En podríeu posar algun exemple?

3. Al microrelat 3 hi ha un element versemblant, que fa que ens creiem la història que ens explica, i un altre d'inversemblant, que la fa increïble. ¿Quins són? ¿Podeu relacionar-ho amb microrelats anteriors?

4. Quan parla de la importància del títol del microrelat, Flavia Company afirma que el títol «ens ha de donar la clau de la lectura o el començament de la història o, fins i tot, el final». Justifiqueu el sentit d'aquesta afirmació amb el microrelat 4, «Música vocal».

5. El microrelat 3 s'acaba amb una idea que sembla més pròpia de la matèria de ciències naturals. I és que «els éssers humans no hem respectat la atura i que l'únic autèntic que li queda és el seu so, l'únic que no li podrem robar», p. 111. Relacioneu aquesta idea amb el microrelat 5, «L'orgue».

Matemàtiques

1. «Set dies passen de seguida, sobretot quan ens espera una prova difícil o un examen indesitjable», diu el narrador al microrelat 1, «Nombres racionals i irracionals», p. 121. Escriviu un text breu que desenvolupi aquesta idea.

2. El microrelat 1 insisteix en la idea de canvi que s'ha produït en el comportament d'en Guillem. ¿Penseu que és possible que les persones canviïn? ¿Què les pot fer canviar?

3. ¿Amb quin dels microrelats anteriors relacionaríeu el 3 d'aquest bloc, que porta per títol «La paradoxa d'Aquil·les i la tortuga»? ¿Per què?

4. Al microrelat «La paradoxa d'Aquil·les i la tortuga», la Lola posa nom a l'animal. ¿Per què?

5. Fixem-nos en una frase del microrelat 4, «Divisió d'un segment en parts proporcionals». Per expressar el desordre que hi ha a casa dels avis de l'Alba cada diumenge que hi van tots a dinar, llegim: «Plats, coberts, gots, cadires, crits, disputes», p. 130. Fixeu-vos que són sis substantius, separats per comes, sense cap adjectiu ni cap conjunció copulativa. ¿Què diríeu que expressa aquesta frase i què ha volgut dir l'autora? Escriviu-ne una de semblant que reflecteixi com són els dinars dels diumenges a casa vostra.

Tecnologies

1. El microrelat 1, «Cargol sense fi», continua una història que ha començat al microrelat 3 del primer bloc, «Què és un poema?». ¿Per què us sembla que l'autora utilitza aquest recurs? ¿Com s'acaba el microrelat 1 del bloc de tecnologies?

2. Al microrelat «La màquina de vapor», ¿quins sentiments us produeix la manera de ser de la Lisa i per què?

3. El microrelat 4, «Les ones i les comunicacions», funciona a dos nivells: estem llegint, però sabem que el que llegim no és real, però com que és versemblant, ens ho creiem. ¿Per què us sembla que passa, això? ¿Fins quan funciona, aquesta il·lusió tan ben creada per l'autora?

4. El darrer microrelat, el 5, conté diversos pensaments interessants del savi xinès Li Po. Per exemple, aquest: «Totes les preocupacions són terra erma, amic meu. Camina cap al lloc on siguis capaç de sembrar llavors que et donin algun fruit», p. 152. ¿Quina metàfora hi fa servir l'autora? ¿Què ens vol dir?

5. ¿Per què el darrer microrelat del volum té com a protagonista el savi xinès Li Po?

PER CONCLOURE

1. Una de les característiques dels microrelats és la brevetat. Una altra és que provoquen sorpresa, sovint pels joc de paraules que s'hi fan. I això té com a conseqüència que n'hi ha de divertits, amb sentit còmic. Poseu-ne algun exemple.
2. ¿Quins personatges recordeu del llibre? ¿Per què us sembla que recordeu aquests i no uns altres?
3. Mireu els dibuixos de Laura Miyashiro que il·lustren els microrelats. Trieu-ne un parell, els que us agradin més, i expliqueu per què creieu els ha fet així i no d'una altra manera. Llegit el llibre, ¿us sembla que el dibuix i el títol es justifiquen del tot?
4. Torneu a llegir els versos de Clarice Lispector que obren el llibre. ¿Podeu relacionar-los amb algun personatge o alguna idea d'algun microrelat?
5. Si el llibre us ha agradat, una bona manera d'acabar-lo és intentar escriure un microrelat. No un llibre sencer, sinó un relat curt i prou.

¿I si escrivim el nostre microrelat?

L'editorial Cruïlla va posar en marxa un concurs de microrelats adreçat a estudiants d'ESO i batxillerat. Se n'han fet tres edicions i s'han atorgat diversos premis. La tercera edició porta per títol «Escriu un microrelat al teu rotllo» (2016): ja es veu que el llibre de Flavia Company n'és el punt de partida. Podeu trobar més informació aquí:

<http://www.cruilla.cat/qui-som/sala-premsa/arxiu/concurs-de-microrelats-tercera-edicio>

I en aquesta altra pàgina: <http://www.llegircruilla.cat/tag/microrelats/>

Aquest és el microrelat guanyador del concurs «Escriu un microrelat al teu rotllo» (2016), en la categoria d'alumnes de 1r i 2n d'ESO:

ELS RESIDUS

–Bah! Un altre projecte que se'n va en orris! –crijà amb frustració– . Tots comencen igual, pareix que són el definitiu, però sempre s'ensorren pel seu propi pes!

La figura donava voltes encorbada, amb les mans juntes a l'esquena, mirant amb ràbia la seva pròpia creació: una esfera blava i verda, que agonitzava envoltada d'una malaltissa aura grisa, lleument il·luminada per la brillantor taronja de les petites explosions de les bombes que es detonaven a la seva superfície.

–Doncs res, altra vegada a començar de zero.

Llavors, es va girar i va caminar capcot fins a una prestatgeria. Va allargar la mà, agafà una petita capsula i retornà cap a la bola. Aleshores, va obrir la capsula. D'ella tragué un llumí, el prengué i l'acostà a l'esfera. Aquesta començà a prendre lentament, deixant-se dominar per les flames fins a tornar-se una bolla de foc rugent, que reduí l'esfera a una massa roja deforme, records de la seva glòria passada. Déu agafà les runes del planeta Terra i les diposità en una pila d'esferes socarrades. Civilitzacions perdudes, paisatges que quedaren en records d'éssers que ja no hi són, històries emportades pel vent... Tot reduït a una pila de residus.

Núria Pérez Miró

2n d'ESO

IES Damià Huguet (Mallorca, Illes Balears)

<http://www.llegircruilla.cat/2016/05/els-premiats-del-concurs-escriu-un-microrelat-al-teu-rotllo/>

L'enginy i la creativitat dels diversos microrelats que s'han presentat al concurs demostren que els joves tenen capacitat per explicar històries, que els agrada escriure, vaja. A tots aquests joves, Flavia Company els dona un bon consell:

Gràcies al concurs de microrelats *No em ratllis* estem comprovant que hi ha molts joves amb molta imaginació i ganes d'escriure. ¿Què recomanaries a tots aquells nois i noies que s'engresquen i gaudeixen de l'escriptura?

Que llegeixin. Que llegeixin molt. Que passin hores acompanyats de llibres i d'històries. Que juguin amb les paraules. Que n'aprenquin de noves. Que siguin conscients que cada paraula que s'aprèn és un pas més cap a l'èxit.

<http://www.llegircruilla.cat/2013/05/flavia-company-es-fascinant-comprovar-que-la-imaginacio-dels-joves-esta-intacta/>

¿Què, ens hi posem?

